

VA-finansiering.no

Kostnadskontroll og samfunnsøkonomisk analyse

Norsk Vanns årskonferanse 2022
Drammen 7. september
Ida Stabo-Eeg, controller

INVESTERINGSBEHOV

Norsk Vann har utgitt en rapport om Kommunalt investeringsbehov for vann og avløp frem til 2040. Rapporten viser at norske kommuner de neste 20 årene må oppgradere og bygge ny infrastruktur for 332 mrd. kroner.

Hvordan sikrer vi abonnentenes tillit til gebyrsystemet når kostnadene øker?

[LES MER OM INVESTERINGSBEHOVET](#)

SELVKOSTPRINSIPPET

Kommunene er pålagt ved lov å yte vann- og avløpstjenester etter selvkostprinsippet. Det betyr at abonnentene skal dekke kommunens kostnader ved å produsere tjenesten gjennom et gebyr.

Hvordan sikrer vi at kostnadene ikke blir høyere enn nødvendig, og at gebyrveksten blir forutsigbar for abonnentene?

[LES MER OM SELVKOST](#)

GEBYR

Alle kommuner må vedta kommunale forskrifter som skal gi regler for hvordan vann- og avløpsgebyrene i kommunene skal beregnes.

Hvordan sikrer vi et regelverk som gir en rettferdig fordeling av kommunens kostnader og er enkelt å forstå for abonnenten?

[LES MER OM GEBYRER](#)

HVORFOR FOKUS PÅ ØKONOMI I ET SELVKOSTREGIME?

- *Kostnadene må ikke bli høyere enn nødvendig*
- *Tillit til systemet krever*
 - ✓ *Forutsigbarhet*
 - ✓ *Kostnadskontroll*
 - ✓ *Rettferdighet*

STØRRE USIKKERHET

Stor uro i verdensmarkedet

- Inflasjon
- Økte renter
- Skjerpet konkurranse

Økte klima - og miljøutfordringer

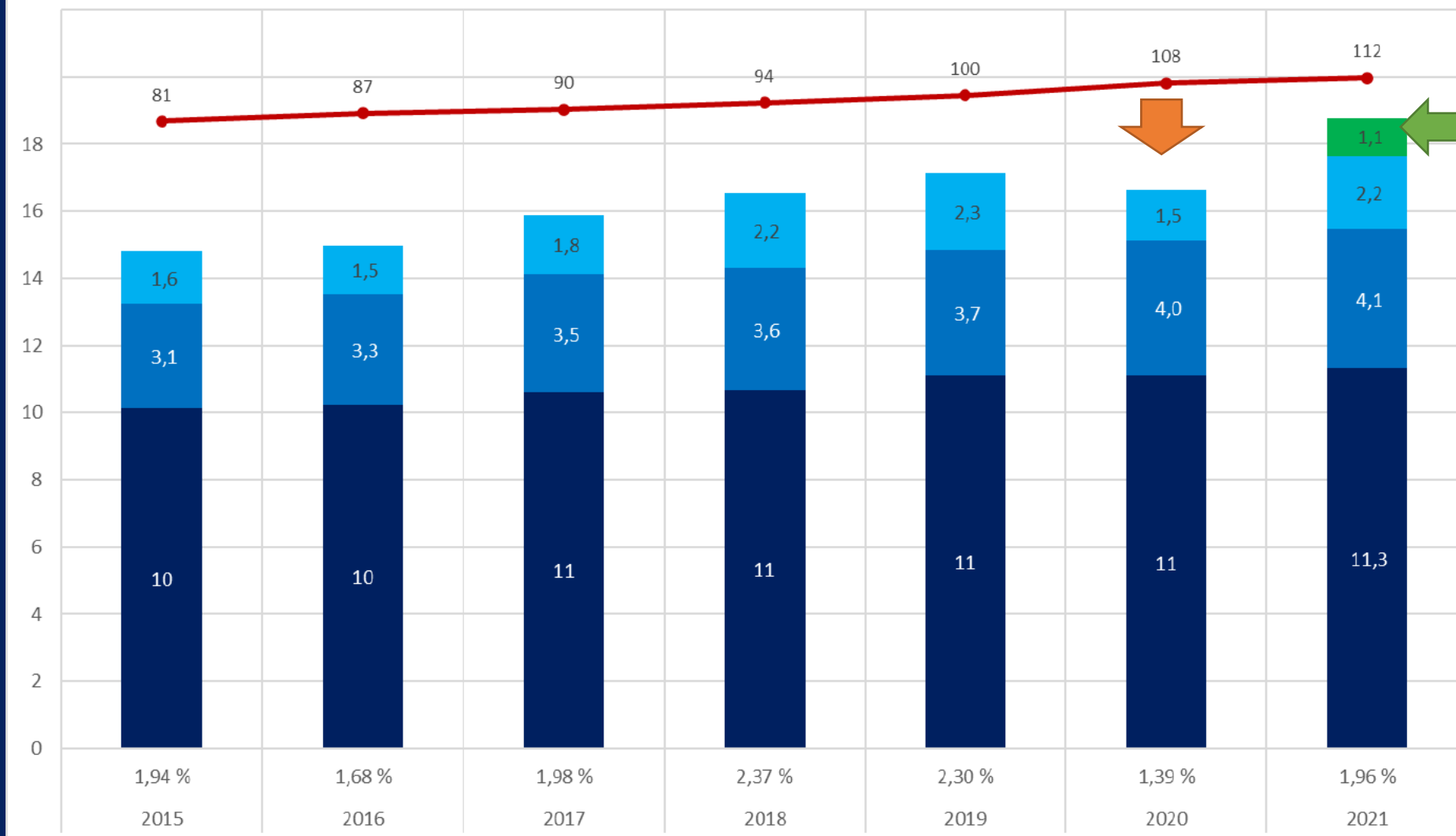
Hva er konsekvensen for selvkost og gebyr?

Vekst i selvkost og VA-gjeld 2015 - 2021 mrd. 2021 kr

Datagrunnlag KOSTRA. VA-gjelden er satt lik restverdien på avskrivningsgrunnlaget i selvkost.

Kalkylerenten i % står på x-aksen sammen med årstallet

Driftskostnader VA Avskrivninger VA Kalkulatoriske renter Økt kalk.rente + 1 % rente VA-gjeld

2021 REGNSKAPET

*Kapitalkostnadene
utgjør 36 %.*

*En økning av
kalkylerenten med
1 %-poeng*

*=> øker selvkost
med 6,3 % på
landsbasis.*

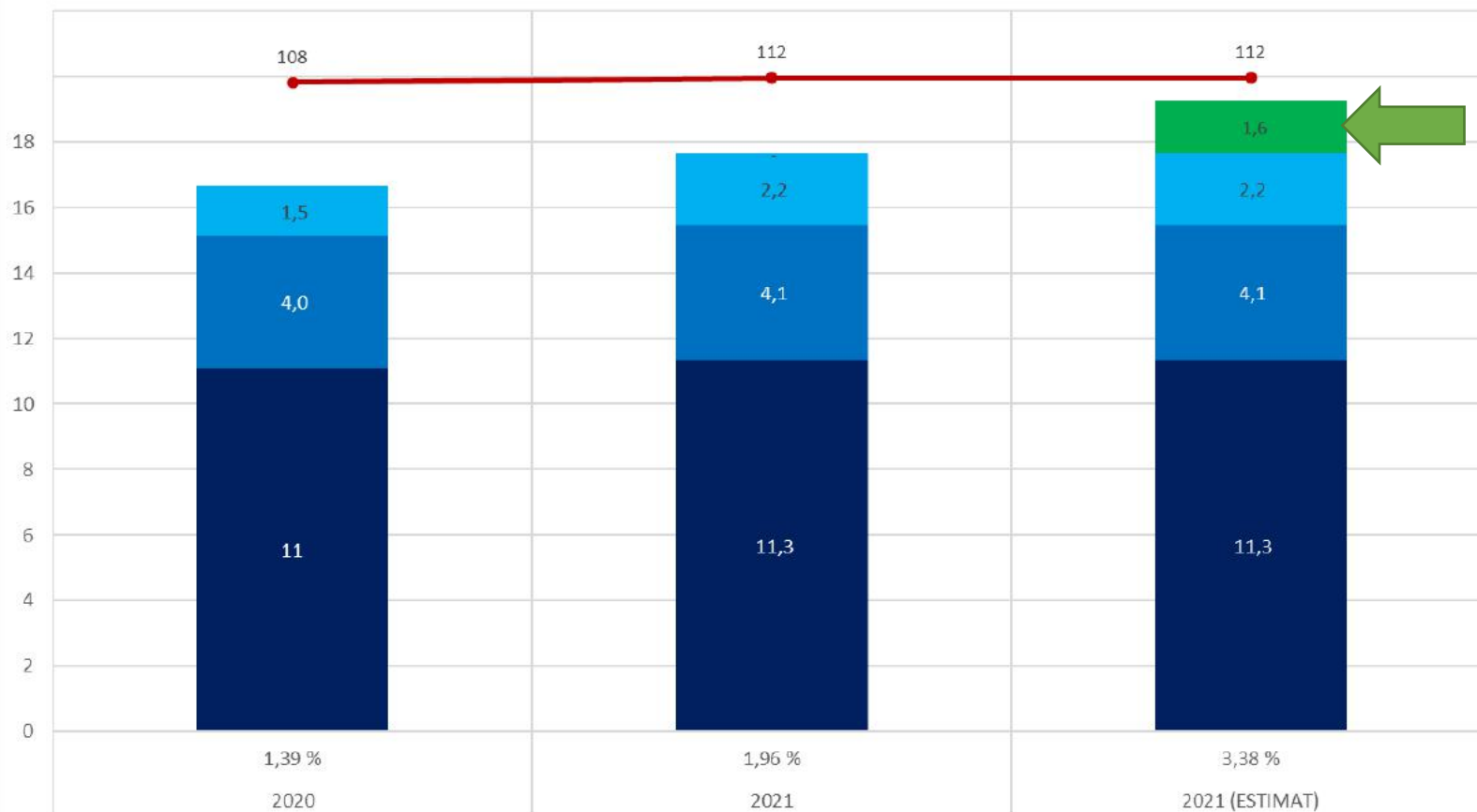
2022 KALKYLERENTE PÅ 3,38 %

Vekst i selvkost og VA-gjeld 2020 - 2021 mrd. 2021 kr

Datagrunnlag KOSTRA. VA-gjelden er satt lik restverdien på avskrivningsgrunnlaget i selvkost.

Kalkylerenten i % står på x-aksen sammen med årstallet

■ Driftskostnader VA ■ Avskrivninger VA ■ Kalkulatoriske renter ■ - 1,6 ● VA-gjeld

Selvkost 2021
øker med:
1,6 mrd. kr (9,0 %)

HVA BØR DU KALKULERE MED?

Hvordan kan utviklingen internasjonalt ha konsekvenser for kommunale vann- og avløpsgebyr?

Tom Pehrson vil sette deg inn i dagens makroøkonomiske bilde.

VI BRUKER EN KALKYLERENTE

Markant økning i selvkostrenten så langt i år

f Starten av 2022 har som kjent vært preget av store hendelser som også har drevet rentene oppover. 5-års renten er nå omlag 1 % høyere enn ved inngangen av året.

Selvkostrenten flater ut på et høyere nivå

Urolighetene i første kvartal presset 5-års renten opp over 1 %-poeng til 3 %. En videre flat utvikling gir allikevel betydelig økt selvkostrente sammenlignet med 2021.

10.06.2022 / Nyheter

Kalkylerenten er ment å reflektere kommunens rentekostnad på lånefinansierte anleggsmidler samt bortfall av renteinntekt på egenkapitalfinansierte anleggsmidler over tid.

Kalkylerenten for 2021 endte på 1,965 %, basert på 5-års swaprente på 1,465 % pluss et tillegg på 0,50 %, jf selvkostforskriften.

Fra årsskiftet til starten av juni har 5 års renten steget til ca 3 %, en vekst på 1 %-poeng. Anslagene på selvkostrenten fra starten av året ga en selvkostrente på 2,47 % (inkludert 0,5 % påslag). Dette anslaget er nå økt til 3,36 % for hele 2022. Denne beregningen baserer seg på markedets forventninger til 5-års swaprenten for resten av året, og anslaget er på samme nivå som KBN publiserte i starten av april i år.

ekostnad på
inntekt på

i 5 års swaprente på
liten, 2022 vil da gi en

med i underkant av 1
av januar i år gav en
ette anslaget er nå økt
er seg på markedets

eropphevelsen din bedre.

KOSTNADER OG RISIKO

- VAR LÅN => redusert renterisiko
- GRØNNE LÅN => lavere rente

Hva er fordelene med VAR-lån?

Hva kan oppnås med grønn finansiering?

Hva kreves av kommunen/selskapet?

Kia Kriens Haavi

HVEM BETALER?

*Tillit krever
en rettferdig
fordeling.*

CASE: BØMLO KOMMUNE

- *Næringsutvidelser*
- *Konsekvens: betydelige VA-investeringer*
- *Ingen nytte for eksisterende abonnenter*

Hvordan sikre eksisterende abonnenter mot urimelig gebyr og risiko?

Audun Halleraker

	Komponenter i kategorien	Eier	Levetid*	Selvkost
Ledningsanlegg	- Ledninger for vann, spillvann og overvann. - Kummer for vann, spillvann og overvann - Lukkede grøfteanlegg for VA-ledninger	Kommunalt VA	80-150	JA
			80-150	JA
			Evig	JA
	Private stikkledninger	Private anlegg	50-150	NEI
Behandlingsanlegg	- Behandlingsanlegg for vann - Renseanlegg for avløp - Slamanlegg, biogassanlegg etc. - Høydebasseng	Kommunalt VA	20-50	JA
			20-50	JA
			20-50	JA
			50-150	JA
Tekniske anlegg	- Pumpestasjoner - Trykkreduksjonskummer - Armatur: eks. ventiler og pumper. - Automasjon: Måleutstyr, sensorer og vakter, PLS, fjernovervåkingssystem etc.	Kommunalt VA	20-50	JA
			20-50	JA
			10-20	JA
			10-20	JA
Spredte anlegg	- LOD-løsninger (lokal overvannsdiskonering) for overvann og veivann, eks. regnbed, fordrøynings- og infiltrasjonsmagasiner, grønne tak. - Renseanlegg for spredt avløp, eks. septik, gråvannsanlegg, minirensanlegg, naturbaserte renseløsninger, oljeutskillere.	Offentlige anlegg	20-30**	JA / NEI
			20-50	NEI
Drensanlegg	- Sandfang og hjelpesluk - Stikkrenner og evt. inntakrister - Drensledninger	Offentlige anlegg	50-100	JA/NEI
			50-100	JA/NEI
			30-100	JA/NEI
Flomanlegg	- Åpne grøfter og fuktdrag - Åpne bekker - Lukkede bekker og bekkeinntak - Flomveier	Offentlige anlegg	Evig	JA/NEI
			Evig	JA/NEI
			50-100	JA/NEI
			Evig	JA/NEI

INVESTERINGENE KAN VARE I 100 ÅR

Hvordan
tar vi de
rette valgene?

SAMFUNNNSØKONOMISKE ANALYSER

=> ET VIDERE PERSPEKTIV

- **Ny Norsk Vann-rapport**
 - *Av Menon Economics og Norconsult*
- **Med praktiske eksempler fra**
 - ✓ GIVAS IKS
 - ✓ FREDRIKSTAD KOMMUNE
 - ✓ NARVIK VANN KF

DAGENS PROGRAM:

08.30	VA-finansiering <i>Vi gir et innblikk i va-kompetanse.no, og hvilke fokusområder innen va-finansiering og økonomi som er viktige fremover?</i>	Ida Stabo-Eeg, Norsk Vann
08.45	Makroøkonomiske trender og økonomisk usikkerhet <i>Hvilke effekter har utviklingen i verdensøkonomien på kommuneøkonomien? Hva er konsekvensene for planlagte VA-investeringer?</i>	Tom Pehrson, Kommunalbanken
09.10	Grønn finansiering av fremtidige VA-investeringer? <i>Hvordan jobber Kommunalbanken for at avtaler om grønn finansiering skal bli mer attraktive for kommunene?</i>	Kia Kriens Haavi, Kommunalbanken
09.30	Hvordan sikre en rettferdig fordeling av kostnadene mellom husholdninger og næring? <i>BVA som case: Hvordan sikre at eksisterende og nye bedrifter får tilgang på nødvendig infrastruktur uten at det blir en urimelig belastning for private abonnenter.</i>	Audun Halleraker, Bømlø Vatn og Avløp AS
09.50	Oppsummering og spørsmål fra salen	
10.00	<i>Kaffepause</i>	
10.30	Ny Norsk Vann rapport: Veileder i samfunnsøkonomiske analyser for vannbransjen <i>En vellykket VA-forvaltning innebærer å gjøre de riktige investeringene, til riktig tid, og på riktig måte. Samfunnsøkonomisk analyse et viktig verktøy for å sikre at vi tar de rette langsiktige valgene.</i>	Simen Pedersen, Menon Economics
11.00	Samfunnsøkonomiske analyser i praksis <i>Narvik Vann KF og GIVAS IKS presenterer eksempler på bruk av samfunnsøkonomiske analyser i deres virksomheter.</i>	Per Inge Lyngvær, Narvik Vann KF Veronika Helen Wæraas, GIVAS IKS
11.30	<i>Lunsj</i>	